

Tordas Értékei

Tordas Értékmegőrző-fejlesztő és Kulturális Közhasznú Egyesület lapja
honlap: www.tordas-ert.hu • e-mail: info@tordas-ert.hu • 2011. július-augusztus • V. Évfolyam 5. szám

MEGHÍVÓ

A TORDASI ÉRTÉKMEGŐRZŐ ASSZONYKÓRUS 20. születésnapját
2011. szeptember 10-én, 16 órától, a TORDASI SPORTPÁLYÁN nagy-
szabású
KÓRUSTALÁLKOZÓVAL ünnepli!

Tordas aranytorkú asszonyai és barátai minden érdeklődőt szeretettel
várnak!

Egy sikeres, felüdítő nap Bogácson.

„Sűrű” nekünk, asszonyoknak az idei év. Megérni, a 20.-dik évfordulót, nagy dolog. Mindent átgondolva szervezzük a születésnapot, hát nem akartunk túl sok dolgot bevállalni. Mégis Bogácsot kihagyni... a meghívó levelet eltettük egy hétre, megfontolásra. Bogács gyönyörű nyaralóhely a Mátra lábánál, ráadásul a dalfesztivál a Termálstrand területén kerül megrendezésre. Az tiszta sor, hogy az útiköltséget magunknak kell összedobni, hát úgy döntöttünk, hogy ez egy családi kirándulással összekötött

megmérettetés fog lenni. Harminchét kórus neve szerepelt a műsorlistán. A délelőtti fellépők záró számaként léptünk fel, a déli órákban. Jól sikerült az előadás, megkönnyebbülten lubickoltunk a medencében, még a délutáni fellépő kórusok előadását is élvezhettük. Arról beszélgettünk, nem baj, ha nem is nyerünk semmit, mi jól éreztük magunkat a színpadon, szép az idő, kellemes a víz, csuda szép ez a nap! Eredményhirdetéskor, az aranyminősítések között a mi kórusunk neve is sze-

repelt, hát ez volt a hab a tortán! Volt mit ünnepelni, elmentünk a pincesorra, borkostolni! A profi módon megszervezett, kortyolgatás, vidám hangulatunkat csak fokozta. Házigazdánk anekdotáin jókat derültünk, majd a hosszú útra jól feltankoltunk a finom nedűkből. A hazáig tartó három órás utat végignótáztuk, egy dalt sem énekeltük el kétszer. Nem is tűnt az olyan hosszú útnak...

Cifka Julika

ÉRTÉKMEGŐRZŐ ARATÓNAP 2001.

A vidék egyik legfontosabb nyári munkájának (aratás) elvégzése után a paraszt ember megünnepelte az elvégzett munkát, örült a betakarított termésnek. Ezen az ünnepen kicsik és nagyok együtt voltak, ettek, ittak, majd a napot táncmulatsággal zárták. A közös együttlét, ünneplés forrását elsősorban a földes úr, később a falu gazdái, majd a termelőszövetkezet biztosította. A falusi élet átalakulása miatt e hagyomány megmentésére egyesületünk vállalkozott, mely vállalkozása eddig sikeresnek ítéltető.

Az eddig megrendezett aratóünnepünk az aratás befejezésével, augusztus első hétvégéjén kerültek megrendezésre. Az önkormányzat kérte, hogy a rendezvény ne legyen olyan közel az Augusztus 20-i ünnephez, a Falunaphoz, mert a két rendezvény vetélkedése nem tesz jót a falu békéjének. Megvitattuk, összevesztünk, kibékültünk, döntöttünk.

Úgy döntöttünk, hogy 2010-ben együtt ünnepelünk a Falunapon, 2011-ben pedig már az aratás kezdetén, július 9-én tartjuk meg az aratóünnepet.

Az idei aratóünnep helyszínéül a Tájház környékét választottuk. Tettük ezt azért, mert a tájház és a csárda felszereltsége minden nagyobb munka és pénzügyi befektetés nélkül tudta biztosítani a szükséges kellékeket, a vendéglátáshoz szükséges feltételeket. Tettük ezt azért is, mert egyesületünk támogatóit, szimpatizánsait a jövőben is szeretnénk egy-két rendezvény erejéig tájházunknál vendégül látni, közös dolgaink megbeszélésére, értékeink megmentésére, legyen az tárgyi, vagy szellemi.

Rendkívül jól sikerült rendezvényen vehettek részt a megjelentek az év egyik, talán legmelegebb napján. A kellemes környezet, a jó zene és a gulyás, no meg a megsülni nem akaró kenyérlángos, a hideg sör és üdítő, a termelői bor, közel 150 látogatót vonzott.

Jó volt újra látni azokat, akik értékelik és támogatják az általunk végzett munkát és védik értékeinket.

Rendezvényünk új helyszínének, és az időpont megváltoztatásának eredményét egyesületünk értékeli és a jövő évi rendezvényénél figyelembe kívánja venni.

Köszönjük támogatóink szellemi és anyagi támogatását, a tordasi emberek együttérzését, támogatását.

Velük jövőre újra ugyanitt!

Márki Ferenc

Értékeink csökkenőben

Nincs azzal semmi probléma, ha valami szép és jó. Azonban mind a szépnek, mind a jónak meg van az ellentét párja: a csúnya, rendezetlen, elhanyagolt és a rossz, durva, nem jó (milyen szép a magyar nyelv és még fel sem soroltam minden hasonló fogalmat). A szép és a jót természetes, érzékeljük, tudomásul vesszük, életünk részévé válik. De e két fogalom ellentéte már nem így hat az emberre. Ezeket már rögzíti az agy és igyekszik tenni ellene (ha tud).

E faluban élők legnagyobb értéke maga a falu. A falu, úgy ahogyan az van, ahogy az kialakult. Szépsége, rendezettsége nem csak úgy lett, azért tenni kellett. Itt nincs tengerszem, nincsenek hegyek, nincs vár, itt csak emberi életterek vannak, amelyben közel 2000-en élnek.

Menet közben, csak úgy, felvetődik a gondolat: meddig lesz szép, rendezett és gondozott ez a falu? Addig, amíg munkanélküliek lesznek, akik immel-ámmal elvégzik a „tűzoltást”? Addig, amíg a természet képes legyőzni az ember által okozott károkat? Lehet.

Nem kellene ennek azonban így lenni, nem kellene a csodára várni. Odafigyeléssel, kellő törődéssel, szorgalommal és odaadással, netán némi alá-

zattal a falu iránt, lendületet vehet a falu lassuló kereke.

Észre kellene venni, hogy a falu útjai a kátyúk bemaszatólásával nem lesznek jobbak, hogy a közlekedést segítő KRESZ táblák láthatósága, sok esetben hiánya már életveszélyes helyzetet teremt, hogy a lépcsők gondozatlanok és balesetveszélyesek.

Nem követendő példa az, hogy míg a közterületek, közterek egyike-másika elhanyagolt, addig a hatóság (teljesen szabályosan és jogosan) büntetéssel fenyegeti a közterület rendjéért felelős magánszemélyeket (jó néhány esetben eredménytelenül). Magát a hatóságot azonban ki bünteti meg az elhanyagolt útszélekről, a gázos önkormányzati területekért?

Nagyon rossz gyakorlat, hogy a valaha pázsitos, vagy legalább is gondozott, öntözött közterek gondozása már csak gaznyírás, hogy a főbb külterületi utak padkáinak nyírása évek óta elmarad (pedig eszköz van rá). A telepített sövények és bokrok között felnő a gaz, megerősödik és senki fel nem ismeri a nem odavaló bokrot, fajóvest. Ha valaki nem ért hozzá kérjen segítséget, mert élnek a faluban képzett kertészmérnökök!

Ugyan csak rossz gyakorlat, hogy egyre több autó és vállalkozás tulajdonát

képező autó tárolása az utcán történik. Rendre építik ki az útpadkát, vagy éppen a parkosított területet parkolóknak. Erre vonatkozóan szigorú szabályok vonatkoznak, amelynek betartatása is a hatóság feladata (és itt nincs tisztelet a kivételnek!!!).

Annál rosszabb gyakorlat aztán már nincs is, amikor befolyásos segédlettel növényeket, bokrokat vágnak ki, árkokat tesznek tönkre, mert valaki építkezik, és úgy gondolják, hogy nekik ott kell bejárni, ahol eddig soha senki nem járt. Az már csak hab a tortán, hogy az építkezések során tönkre tett közterületet, közterületi műtárgyat senki sem hozza helyre és ezeket senki sem ellenőrzi.

Szakmai hiányosságokat, szépérvék hiányát és a nemtörődőség gyanúját veti fel az, hogy a temető hátsó kapujába, a védett temető egyik részére építenek koszorú-és virágtárolót.

Szépérvék hiánya és érzéketlenség, hogy a temető régi kútjának felépítményét úgy javítják meg, hogy lebontják.

Ma úgy látszik, és ez nem csak az én véleményem, hogy a falu gazdátlan, ha van is vezetése, az felületes, öntörvényű, a tapasztalható csönd és béke csak a látogat.

Órizzük meg értékünket, Tordast!

Márki Ferenc

A TORDASI ÖREGHEGY

Fekvése: é.sz.47.3446°

k.h.18.74808°Tengerszint.f.m.159mA 97/2004(VI.3.) FVM rendelet a borok eredetvédelmi

szabályairól szól. A 9/2006(II.3.) FVM rendelete meghatározza a Magyarországi borvidékek, borvidéki körzetek, borvidéki települések neveit. A 8. Etyeki-Budai borvidék A.C., Etyeki körzetéhez: Alcsútdoboz, Etyek, Felcsút, Gyúró, Kajászó, Martonvásár, Tordas, Vál, Budapest XII.kerület Budafok települések tartoznak.

A múltat idézve, már az 1486-ból származó hegyközségi szabályzatból kitűnik, hogy a tordasi szőlőhegyen a nyúl-szigeti apácák mellett, gyúrói és kajászószentpéteri nemesek martonvásári polgárok is bírtak szőlővel. 1875-ben Dréher Antal sörgyáros vásárolja meg Tordast. Ő nevéhez fűződik a modern gazdálkodás bevezetése az uradalomban. A filoxéra járvány az öreghegyi szőlőket is kipusztította. Ezután részben direkt termő, részben nemesített oltványokat (olaszrizling) ültettek. Ezekből (szórványosan),kisebb területek még ma is megtalálhatók. Termeléssel összefüggő helyi értékek között vannak nyilvántartva (önkormányzat részéről) az öreghegyi pincék is. A tordasi öreghegy fekvése, talaja, klímája különleges ízt és zamatot ad az ott termelt szőlőnek, gyümölcsnek, zöldségnek. A löszfalba épített pincék hőmérsékletében magas páratartalommal

egyedi és értékes borok érlelődnek. A szőlőművelés és borkészítés technológiája sokat változott az utóbbi években. A testvér települések gazdáival a szakmai konzultáció, birtoklátogatások rendszeresek. A borkultúra fejlődését jól mutatja a borbírálatokon elnyert érmék sokasága. Az öreghegyi borosgazda büszkén és jó szívvel kínálja vendégeit a saját boraival. Amelyet elfogyasztva elszáll a bú és a szemlélet is megváltozik. Megszűnik a harag, és béke költözik a lelkünkbe. Másnap már nincs „fej-fájás”, csak tisztelet és szép emlék! Tordasi öreghegyről

Tisztelettel: Derecskei János

Elődeink I. (A tordasiak)

„Ha Tordas történetét végiggondoljuk, a lakosságot a következőképpen jellemezhetjük: Józan, szorgalmas, becsületes, takarékos, értelmes.

Egyik jó tulajdonságuk a szövetkezésre való hajlam. Ahogyan összefogtak az árendás zsidó korcsmáros ellen mintegy kétszáz éve, s ahogyan terheiket vállalták vallásuk miatt, az bizonyítéka annak, hogy a közösség érzése élt bennük s ezt tetteikkel is kimutatják. Mellőzték az uraság korcsmáját, inkább felkerestek egy kevésbé megfelelő csárdát. Ez az összefogás azóta is számtalanszor megnyilatkozott.” (Tejszövetkezet, Hangya Szövetkezet, termelőszövetkezet, Vöröskeresztes mozgalom, az 1960-as évektől pedig a faluban végzett fejlesztések nagymértékű és nagy értékű társadalmi munkái, mint az út- és járdaépítések, ravatalozó építése, sportpálya és öltöző építése, iskola építése, egészséges vízhálózat, gáz, telefon, csatornahálózat megépítése, fásítások stb.)

Elődeink nyílteszűek voltak, akik megértették a haladás szükségességét, olvasni legnagyobbbrészt csak újságot olvastak. A

politika iránt alig érdeklődtek.

„A tordasi szeret dolgozni, megbízható, erkölcsös, éppen ezért alkalmazzák őket Budapesten előszere-ttel rendőrnek, banktisztviselőnek, kalauznak, portásnak.”

A fiatalság helyzete elég mostohán alakult. Otthon az idősek gazdálkodnak, így számukra nincs elfoglaltság. Felszívja őket a nagyváros, ahova kezdetben csak bejárnak és szombatonként visszatérnek. Azután sorjában következnek az állomások, szombatonként, majd a ritkább hazajárás s végül a teljes elmaradás. Leköti őket a házasság, vagy a munkahely.

Az elvándorlást elsősorban az okozta, hogy a fiatalok a népszaporodással szemben változatlan földviszonyok miatt szülőfalujukban nem találtak megélhetést. Az öröklött birtokok rendkívül mértékben elaprózódtak. A birtokon az öregek gazdálkodtak és talán egy fiú a családjával. A többi legfeljebb nap-számoskodhatik, idény-munkát vállalhat az uradalomban, vagy a környéken. Ha ez nincs kénytelen másutt, elsősorban Budapesten megélhetést találni. Nincs tartalék,

nincs pénz és kevés a föld. Egyéb iránt azonban mégsem ez csak a döntő érv. Mélyreható lelki okai vannak, amikor elhagyják a földet és ha tehetik a székesfővárosban nyugdíjas állást találnak.

Ez a tendencia sajnos az 1960-as évek végéig tartott. A Tordasról elszármazott, tanult szakemberek kezdtek hazatérni (hozzá kell azonban tenni, hogy sok és jól képzett szakember soha nem költözött vissza falujába). A lakosság számának csökkenése megállt, lassan emelkedni kezdett. A megerősödött termelőszövetkezet, a Fajtakísérleti Állomás, a Fővárosi Szociális Otthon, a tanácsi intézmények egyre több szakképzett embert kívántak, akik már itt telepedtek le, vagy az elszármazottak haza költöztek.

A falu az előregedés veszélyétől megszabadult olyannyira, hogy az ezredfordulóra a korfát tekintve Fejér Megye legfiatalabb települése lett a 40 év alatti átlag életkorral.

Márki Ferenc

Felhasznált irodalom:
Dr. Wünscher Frigyes:
TORDAS a Balog Elemér szövetkezeti mintafalu

Őszi labdarugó sorsolás

2011.08.21. Vasárnap 17:00
Vál -Tordas

2011.08.28. Vasárnap 17:00
Tordas-Baracska

2011.09.04. Vasárnap 16:30
Lovasberény - Tordas

2011.09.11. Vasárnap 16:30
sárszentmihály- Tordas

2011.09.18. Vasárnap 16:00
Tordas- Szár

2011.09.25. Vasárnap 16:00
Jenő - Tordas

2011.10.02. Vasárnap 15:00
Tordas - Fehérvárcsurgó

2011.10.09. Vasárnap 15:00
Csákvár II. - Tordas

2011.10.16. Vasárnap 14:30
Tordas- Gyúró

2011.10.23. Vasárnap 14:30
Pusztavám - Tordas

2011.10.30. Vasárnap 13:30
Tordas- Bodajk

2011.11.06. Vasárnap 13:30
Pátka -Tordas

2011.11.13. Vasárnap 13:30
Tordas - Vértesacsa

2011.11.19. Szombat 13:00
Szabadbattyán -Tordas

2011.11.27. Vasárnap 13:00
Tordas - Felcsút

Az ifjúsági mérkőzések 2 órával a felnőtt mérkőzés előtt kezdődnek.

Tordasi életmentők

A legnagyobb érték az emberi élet!

A tordasi defibrillátoros csapat a nap 24 órájában, felkészülten várja a segítségkéréseket!

- 06-30-249-99-99 -

Kiadja: Tordas Értékmegőrző-fejlesztő és Kulturális Közhasznú Egyesület
Felelős kiadó: Cifka János
Szerkeszti: a szerkesztőbizottság
Honlap: www.tordas-ert.hu
Megjelenik: 600 példányban **Ingyenes!**